

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785
ת.ד. 136, מנן למברקים: גולדמסטר
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, 20.62239.
הפצעה: דוד טופל ובנו, תל-אביב
המערבת איננה אחראית לזכויות המוצעות

העתון הנקרא ביותר במדינה

בית והשתלבות בעולם האפרואסיאתי. ה-
הגבה היתה מפתיעה.
תוך ימים מעטים עברה הלהבה הגולדמנית
לאורכה ולרוחבה של הזירה הסוליסית --
מן הציונים הכלליים למפ"ם, ומן הפרוגי-
רסיבים ועד לדתיים. במקום אחר בגליון
זה מנתח העולם הזה את המשמעות הפור-
לסיית של הצלחה זו (ראה במדינה). כאן
נציין רק כי המוחות נדלקו כענפים יבשים.
הפוליטיקאים של ישראל היו מוכנים לקבל
מחשבה חדשה ונועזת. יתכן כי עבודת
ההסברה הסבלנית וכפוייה-הטובה של העולם
הזה במרוצת השנים תרמה לכך תרומה
מסויימת.
על כל פנים, אנו מרגישים את עצמנו
כאדם ששהה תקופה ארוכה נגד הורם,
והמבחין לפתע כי הורם משתנה. ואולי
לא משתנה הורם כלל, אלא שמנהיגי האמל-
לגות הרגישו כי מתחת לפני המים ישנו
זרם הפוך. החסר ביטוי מפלגתי, אך שיש
לו כוח רב. במקום או בנאומו, יצא חכם
זה, כי הוא מבטא הכרח היסטורי.
★ ★ ★

ישנו עוד פרט אחד הראוי לתשומת-לב.
הסברתי אותו לכמה עסקני-מפלגות שפנו
אלי לאחרונה, כדי לשמוע את דעתי על
מערכת-הבחירות הבאה.
ישנן כיום שתי בעיות יסודיות, שיכירעו
את הכף בדעת-הקהל הנאורה לקראת הב-
חירות הבאות. האחת היא בעיית היחסים
בין ישראל ועמי ערב. השנייה היא בעיית
חירות האדם נוכח גילוי מנגנוני-החושך,
הצעות-החוקים הדורסניות, התגברות פולחן-
המנהיג, פרשות השחיתות והמשפטים ה-
מאלמים השונים.

עובדה היא שבכל השטחים האלה נמצאת
כל היוזמה הלוחמת בדין אנשים וגופים,
הנמצאים מחוץ למעגל המפלגות. בשטח
המדיני, המחשבה העצמאית והמקורית היא
חידה באה מצד נחום גולדמן, העולם הזה
ואנשים פרטיים אחרים. בשטח המלחמה
לחופש האזרח באה היוזמה כולה מצד קומץ
אנשים, שסיכנו בעיניים פקוחות את עורם
ובשמים, להעמיד עמה בודדים מול התקפת
מחץ אדירה, בעוד שמעטעט מול המפלגות
מלחמים את פניכת מנגנון-החושך ומזדרים
לאשר את חוקי.
מי שחדר לשלום המבנה המפלגתי הקיים,
ואולי לעצם הצביון הדמוקרטי של החברה
הישראלית, מוטב שיתן את דעתו על תופעה
מדאיגה זו. היא נוגעת כמעט לכל המפלגות,
מימין למשמאל כנחת. מפלגה אינה יכולה
להיות "ישראלית" במלחמת היענות, כשם
שיאנה יכולה להיות גיטראלית במאבק בין
דורסיה-חירות לבין קורבנותיהם. כי הת-
פטרות מפלגתית פירושה התאבדות מפלגתית,
ויום-הבחירות יהיה יום-הדין.

לחיים טובים
ועם כל

מכתבים

הסיבה אינה תלויה בנישת העולם הזה, אלא
בזו של מקורביו של ביג'י. בניגוד למקורביו
שאר השרים, ולשרים עצמם, טרבו לשתף
פעולה עם כתבי העולם הזה.
... למרות החומר הרב שפורסם על
נושא זה בעיתונים היומיים, היתה כתבתם
על התמשאל כנחת מפלגתית השולחן
לשפת צדוקת, חיפה

9.16.57

אחת השיחות שנחרתו ביותר בזכרוני
התקיימה לפני כמה שנים. עתונאי אמריקאי,
בעל שם עולמי, הומין אותי לפגישה במלון
דן. מישהו אמר לו כי לא יקבל תמונה שלמה
על הלכיהרוחות בישראל, אם לא ישמע
משהו על אותה תופעה המיוחדת-במינה
ששמה העולם הזה.
במשך כמה שעות סיפרתי לו על מלחמת
העתון בשטחים שונים, ובעיקר למען רעיון
האיחוד השמי וההשתלבות במרחב האפרו-
אסיאתי. מפעם לפעם זרק שאלה, שהוכיחה
לי את המציאות הגוברת והולכת.

לא העלמתי ממנו כי לדעתי, דעותינו
בשטח המדיניות המרחבית והעולמית הן
דעות-מיעוט, החותרות נגד הורם הכללי.
אולי גם השמעתי נימה מסויימת על
סיכווייתן של דעות אלה למגר את הנחשול
הלאומני העקר שהציף את הארץ.

לפתע התפסס חיוך על פניו של בן-
שיחי, "תגיד לי", שיסע את דברי, "מה
התפוצה של עתונך?"

מסרתי לו פרטים מדוייקים על מספר ה-
קונים והמינויים. הוא לא הסתפק בכך. חי-
שבנו יחד את מספר דובריה-העברית בארץ,
והשתינו אותו עם מספר דובריה-האנגלית
באמריקה. בדרך ההשוואה מצאנו כי תפוצת
העולם הזה מקבילה לתפוצה של 4 מיליון
ספסים בארצות-הברית.

"הטט", אמר העתונאי, "אינני מכיר את
ארצכם כל כך טוב, ואולי אתם באמת גזע
לגמרי מיוחד-מיננו. אבל אני עתונאי מזה
כמה עשרות שנים. ואני אגיד לך דבר אחד:
שום עתון בעל תפוצה כזאת אינו יכול
להיות בעל דעות המתנגדות להשקפת רוב
האוכלוסייה.
"כול להיות שיש לכם קוראים רבים
שיאנם מקבלים את דעותיכם בשלמותן, או
מתנגדים להן", הוסיף. "אולם עצם העובדה
שאנשים כל-כך רבים קוראים את דרכיכם,
והזורים לקראם כעבור שבוע, הוא הוכחה
שיש לדעות האלה אחיזה ציבורית רחבה
מאד, אפילו אם זה מתחת לסף ההכרה".

הודיתי לו בספקימה על דברי-היעידור. "אל
תודה", אמר, "אבל באחד הימים, כשתיזכר
שדוקתי, תגיד: בן-הכלבים הזה באמת ידע
את מקצועו".

זוכרתי בשיחה זו השבוע, כשעברתי על
סיכום פעולתו של ד"ר נחום גולדמן בש
בועות האחרונים. "בן-הכלבים באמת צדק",
אמרתי לעצמי, ומפתעי בזאת את החוב.
גולדמן פנה כמעט לכל מפלגות ישראל,
הציע להן דרך-מחשבה המקבילה כמעט
לגמרי לזו שהשתקפה במשך שנים ארוכות
בעתון זה. הוא הציע להן גיטראליות של
המרחב, התקרבות לתנועה הלאומית הער-

שקראתי כבר פעם ספר או מאמר כתוב
בצורה זו. חיים מוריאל, תל-אביב
הביאוגרף האמריקאי גייס בישוף כתב שני
ספרים בצורה זו: היום בו נורה לינקולן
היום בו נצלל ישו.
... עושר כזה של פרטים ופרטי פרטים,
כפי שהובא ברשימה על וריקת הריומן
בכנסת, לא מצאתי בשום כתבה מזה ומו רב.
כיצד הצלחתם בזמן כה קצר לעשות עבודת
נמלים מעין זו?

אני כבוד שניכורת הסיפור היא קצרנית
הכנסת רחל מלחי, כיוון באותה מידה כמו
השרים ושאר חברי הכנסת. אינני מוכן
שאתם וכאים למנוע מספר קוראים את
הזכות לראות גיבורה אפורה זו.
דן פ., ירושלים
איש לא התכוון לקפח את הכתבת מלחי
(ראה תמונה).

גולדמן פע!
כבוד ראש ועניון רב קראתי את מאמר
העורך, גולדמן פע! (העולם הזה 1047).
ללא ספק סימפת הניטרליות שדגלו בה
אינני לח"י בזמני וגולדמן כיום, הוא סיס-
מה הכרוכה בשפע ברכות. על כן, אם נסר-
עוה של גולדמן תביא ברכה, למה עלול
ביג'י להתרעם עליו? אדרבה, הרי כולנו
פעלים ורוצים את טובת העם. מדוע נסיעה
זו, הנושאת בחובה רפואה, מפעם בפרסטיגיה
של ביג'י?
הלל מנשה, חולון

המצע למדיניות-חיון פארשימית, כדרך ל-
השתלבות במרחב, מוכרז מיסום מה את
הכדיחה הנושנה על אותו שרכו בעיירה
מורה-הארופית, אשר ביום מן הימים בא
ליהודי אחר כהעצה לשרד לסיכור את כתו
המזדקנת והמבוערת, אחרי ישרולים רבים

קצרנית נהחי

הכספים היהודי, ואז נאנת שרכו. את חצי
המלאכה עשיתי — ישאר רק לשכמוע את דעתי על
הסיכור ואכיוו. ירום דלמר, תל-אביב
המאבק הבינ-יוני ביז מורח למערב, והת-
עצמות הצבאית של ישכנינו, אינם מעדיים
על אפירות מצדנו אה להשתעשע כרעיון
של איהודות. הצרה היא אחרת. עם כל
שאמצעיני להודות עם אחר הנושים, אין אף
בתר מיהם לנו שום ערך. אנו מתיים להיות
בתריות של אימפריה מסויימת, ואילו המי-
ציאות האכזרית מנחת לנו.
יצחק י. הלל, ירושלים

עסקנים, לא בחורים
בהיותי דתי, עוקב אני בעירנות אחר ה-
ויכות התמדיי סביב הדת והדתים בעתונכם.
מאחר ואני רואה בויכות מעין זה תועלת
דבה לכל הצדדים, היתיי רוצה לבאר נקוד
דוח מספר בקשר ליסודות הייכות, כפי שא
אני רואה אותן: שולל אני שיליה מוחלטת
את גישת טגורי קראת וכל שימוש בכות,
לשם הגישת הרעיון. נקודת המוצא של
הייכות חייבת להיות טובתו ומועלתו של
העם העברי בארץ ובתפוצות. אני חבר
הפעול המזרחי, נכח שלחמת השחרור ודתי
בעל הכרה עמוקה, בונר אוניברסיטה ופעיל
בחינוך. אישטח אם עוד כמה עשרים כמני
ויכחמו לויכות יסודי והוננו מעל דפי עתונ-
כם, שאני מעריך אותו מאוד.
יוסף בריצחק, ירושלים

השקפתכם על דת ישראל נובעת מתוך כך
עזרת המלחמה בעיניכם כרמתי עסקני ה-
מפלגות הדתיות, זו טעות. העסקנים הם
אנשים שנבחרו רק בגלל כשרם להיות עם
קיים, ולא מתוך צדיקות. אדם העושה
מעשה רע, ברור שאינו זה בהדרכת השולחן
הערורי. הציעו לתוך עלים הישיבות ורביניה,
ותראו איזה טוהר-מידות, איזה יחס יפה
בין אדם לחבירו קיים יש. אם תעשו זאת
ויתכנן כי דת ישראל כהחלט אומרת לנו
צווח להיות אדם יוחר ישר ותגון.
נתן רבינוב, קרית מוצקין

המאמר על התודעה היהודית (העולם הזה
1047) עורר כאן ויכוחים רציניים בין ה-
קבוצות הישראליות והיהודיות. המאמר, ש-

תורגם לאנגלית. עליידי החברה הישראלית,
פורסם בחלקו עליידי עתון ערב בכותבת:
"מהפכה שקטה שתחוללת ברת היהודית".
נרסה לי כי עליכם להרבות בכתיבה כי
נושא זה ולהרחיב את הייכות נגד השיטה
הקיימת כיום בבתי-הספר העבריים. הצעיר
הישראלי מסמיים את בית-הספר חייב לדעת
כי ההיסטוריה הישראלית מקיפה הרבה
עמים שייטבו בארץ. חיים יעקובי, גולדן

הנסתר והגלוי
ציטטתם את בטאון הצבא האמריקאי
(העולם הזה 1047), האומר כי ספק רב אם
המצרים יוכלו למלא את מקומם של נהגי
המאנקים, המכונאים והתותחנים ושאר ה-
מומחים שאבדו למצרים בסיוני. דברים אלה
סותרים את מה שאמרתם בגליון 1042, בו
כתבתם כי עבר אלינאצר עצמו דאג להציל
את קציניו ומייסדיו. אם דברי הבטאון של
בית-הספר לביקור של המספ"ל האמריקאי
לא נכונים, אינכם מחויבים להעתיק שניאות.

סרטור, נפר קאסס
עם כל השניאות שבו, יש המניח שהדון
עניו רב לגבי השקפת האמריקאים על המבצע.

פצצה וסטריפטיז
אינני הסיר של דיאנה דורס ולא של
לילי קריפטיין. אבל ברצוני לציין כי ברשי-
מה על סרטי השנה (העולם הזה 1045), מעל
הכותבת, הפצצה הבלגורית דיאנה דורס,
הכאתם תמונה של לילי קריפטיין, שהיא
רקדנית סטריפטיז. ד. גולן, ירושלים

בקיאותו הגדולה של הקורא גולן בעניני
רקדניות סטריפ טיו לא עמדה לו הפעם.
התמונה היא של דיאנה דורס.

הכוכב והירח
התפלאתי מאוד כשנכחתי לדעת כי חברי
המערב לא מצאו לנכון להעיר לקורא
כתן (העולם הזה 1046) כי לא כוכב-לכת
לחלו הרומים, כי אם ירח. בעוד כוכב-לכת
נע סביב השמש, הרי הירח נע סביב כוכב-
לכת, שבמקרה שלנו נקרא כדור הארץ. לפני
מאות שנים סברו אמנם שהירח הוא כוכב-
לכת, אולם אז טענו גם שהארץ היא מרכז
היקום, ככיכה נעים כוכביה-לכת לפי סדר.

צדנה קרן, באר-שבע

רצון הנשיא ורצון הרב
מסרתם (העולם הזה 1048) כי רצון ה-
נשיא יצחק בן-צבי — שהשמוננים ישבו
בספק היכעוהו בין נציגי הדת היהודית —
לא כובד, בגלל איום הרב הראשי רחמים
ניסים שיערר מטסק השבט הנשיא, כשם
שנעדר מטסק הזכרון לנשיא חיים ויצמן.
מעניין אם הויתור הפעם לרב ניסים, במקום
לותר על נוכחותו, נעשה ביריעת הנשיא.
אין ספק שהיתה זו הפגנה של רחיות ה-
שומרונים והקראים מעמדי-ישראל.

אליעזר בוכני, חיפה

הראש צעיר ואנרגי
יצאתי בלויט אורחים מחוץ לחיפה, לר-
אות אם הכל כה יפה ונוצץ מאחורי מסך
הפרחים של אבא חושי, כפי שנאמר בעליוני
הפרוסמת. למען ההיגיונות, ערכנו את ה-
כיוור כך ברחובות המרכזיים של העיר.
ברחוב הבנקים הרגשנו — בשעה 10 ב-
בוקר בשלוש שחורות, העומדות על המדרכה
ויוקרות במטרים בעוברים ושבים. כשהכרנו
נעצו ליד חלונותיהם, היו מיד השלוש לירוש,
מי מאתנו אתה רוצה? רק חמש לירות,
לחשו לו. הספקנו לצעוד רק כמה צעדים,
ברחוב הרצל, ומיד נספלו אלינו קבצנים
וכיכס, שתבעו נדבה ולא הירפו.
המשטרה פוזצת וישבו קפה פרכיו ברחוב
נורדוי, כשהם מכוונת ללקוחות. לראינו של
רחוב הרצל פנינו לפחות עשר קבוצות של
פרוצות, שעמדו נליוות לעיון על המדרכה,
כשהסטרטורים לרברעיות סובבים אותן.
החלמנו להינפס באחד הנגנים. נזכרנו שטר
חושית התפאר שלפי בשטח הנוער לא התי-
קין מאורות בלן. גן הזכרון במרכז הרד
היה חשוך ופגול. על ספסל בכניסת הכרנו
את אחת הבלגיות מרחוב הבנקים. וישבת
ומצפה ללקוחות. הכרי הנדהמים לחשו לו
שבתל-אביב ובירושלים אין רואים מילוי
מלאה. כנראה שאין לערים אלה ראש עיר
צעיר ואנרגי. עוזי בן-צמי גורביץ, חיפה

מצפון ואיחוד-ליכבות
ארונים במכתב זה אני בא, יחד עם כל
אחי בנייה-מעוטם, ומביע את חרעתי ה-
עמוקה ורגישיה-הערכתנו החמה לעתונכם, שהוא
כיום אצלנו סמל של כבוד ותופשי-מצפון.
ארונים אין לנו יקר שלא היינו מוכנים
לנסול לך על עמדתך החופשית והנאה וה-
דמוקראטית, הרואה את האזרח ללא הכרע,
לא ערערו ולא כיהודי, שיוון לכל וצדק
והננה על ייעשוק. אתה דובר ביטטנו כאילו
אתה אהר מאתנו. המרגיש את כאבנו.
ארונים העם אינו יכול להסביר ולבטא
את אשר בלבנו — כנחת, אהבה ורגיש הברת-
תודה לאישיותכם הכבדה. אתה מחויק את
לבנו ואת רגשותינו. כתוצאה מזה שעמד
צדק. במדינת-ישראל מספר גדול של עתו-
נים שאין אנו מוצאים בהם אף לא מלה
אתה על בעיותינו האמתיות — פרט לזה
שאנו אורחים לארצנו, בלתי-נאמנים ושיש
לנו שקרים עם מדינות-ערב השכנות, וברר
זו הם פרעילים את אחינו, האזרחים היהודי-
דיים, אלה שאינם יודעים עלינו דבר אלא
באמצעות עתונים אלה. האם לעורכים אלה
אין מצפון? מדוע אינם ממסים לאחר את
הכבלות, תחת לזרוע פירוד? מדוע אינם
זורעים אהבה במקום שנאה? מדוע אינם
הנים כבעיותינו כהיותן?
ולבטא, אני תפילה לחיים ארוכים, ל-
כבוד, וכן ירכו האנשים שמכמות — אנשים
שיבינו אותנו, שיבטאו את אמונתו ובעיוני
חינו, ושיחננו יד לאיחוד הכבלות והרחמת
הימים השפלים. והלואי ויתיה עם אחד,
מאוחד ברגשותיו.

משרתכם בנהמעוטם סי,